

Pani
Anna Pawłowska
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Poznaniu

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ oraz art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej², Główny Inspektor Sanitarny przeprowadził w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu³ kontrolę w trybie zwykłym, dotyczącą oceny Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu⁴ w zakresie prowadzonego nadzoru w wybranych obszarach z zakresu bezpieczeństwa żywności.

Kontrolą został objęty okres od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych⁵, z możliwością wykorzystania dowodów, w tym danych elektronicznych, istniejących przed lub po tym okresie.

Kierownikiem jednostki kontrolowanej w okresie objętym kontrolą była pani Anna Pawłowska⁶. Zgodnie z art. 10 ust. 4 ustawy o PIS, PPIS w Poznaniu pełni również funkcję Dyrektora Stacji.

Czynności kontrolne przeprowadzone zostały w okresie od 5 września 2024 r. do 5 listopada 2024 r. przez: [REDACTED] w Departamencie Jakości i Nadzoru⁷ w Głównym Inspektoracie Sanitarnym⁸, [REDACTED] w Departamencie Jakości i Nadzoru⁹ w GIS, [REDACTED] w Departamencie Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia w GIS, [REDACTED] w Departamencie Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia w GIS, [REDACTED] w Departamencie Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia w GIS, [REDACTED] – [REDACTED] w Departamencie Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia w GIS, [REDACTED]

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 224. Dalej: „ustawa o kontroli w administracji rządowej”.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 416. Dalej: „ustawa o PIS”.

³ Adres: ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań. Dalej: „PSSE w Poznaniu” lub „Stacja”.

⁴ Dalej: „PPIS w Poznaniu”.

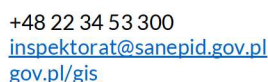
⁵ Tj. do 5 listopada 2024 r.

⁶ Pani Anna Pawłowska została powołana na stanowisko PPIS w Poznaniu od 22 lutego 2021 r.

⁷ W związku z wejściem w życie Zarządzenia Nr 18/24 Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 15 października 2024 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego GIS nastąpiła zmiana nazwy Departamentu Nadzoru i Kontroli na Departament Jakości i Nadzoru.

⁸ Dalej: „GIS”.

⁹ W związku z wejściem w życie Zarządzenia Nr 18/24 Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 15 października 2024 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego GIS nastąpiła zmiana nazwy Departamentu Nadzoru i Kontroli na Departament Jakości i Nadzoru.

ul. Targowa 65
03-729 Warszawa

[redacted] w Departamencie Żywności i Żywienia w GIS, [redacted]
[redacted] w Departamencie Bezpieczeństwa Żywności i
Żywienia w GIS, [redacted] w Departamencie Bezpieczeństwa
Żywności i Żywienia w GIS, [redacted] w Departamencie
Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia w GIS.

(akta kontroli: poz. 1 i poz. 2)

Zgodnie z art. 47 w związku z art. 46 ust. 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, wobec niezgłoszenia zastrzeżeń do Projektu wystąpienia pokontrolnego, przekazuję Pani Wystąpienie pokontrolne zawierające ustalenia i ocenę skontrolowanej działalności PPIS w Poznaniu wraz z zaleceniami. Jednocześnie należy zauważyć, że PPIS w Poznaniu w konsekwencji przekazanego projektu wystąpienia pokontrolnego przedłożył informacje o już podjętych działaniach korygujących, wynikających ze stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości.

I. OCENA OGÓLNA KONTROLOWANEJ DZIAŁALNOŚCI

Skontrolowaną działalność PPIS w Poznaniu w zakresie prowadzonego nadzoru w wybranych obszarach z zakresu bezpieczeństwa żywności oceniono pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości¹⁰.

Zadania w zakresie funkcjonowania systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach¹¹ były co do zasady prawidłowo realizowane, jednakże występowały pojedyncze sytuacje związane z opóźnieniem przekazywania powiadomień w systemie bądź przekazywania niepełnej informacji. Prawidłowo planowano i realizowano plan pobierania próbek w zakresie suplementów diety i żywności specjalnego przeznaczenia. Pomimo że plany kontroli obiektów nie były realizowane w całości, to dodatkowo przeprowadzano liczne kontrole o charakterze interwencyjnym i sprawdzającym. Dokumentacja kontrolna była sporządzona prawidłowo z przywołaniem właściwych przepisów prawa. Zauważyć należy, że nie zapewniono przy tym systemowego rozwiązania polegającego na rotacji pracowników Oddziału HŻŻ w ramach nadzorowanego terenu. Jednakże PPIS w Poznaniu zapewnił odpowiednią liczbę pracowników do prawidłowego funkcjonowania Oddziału Higieny Żywności i Żywienia w PSSE w Poznaniu¹². Pracownicy Oddziału HŻŻ w PSSE w Poznaniu posiadają adekwatne wykształcenie do realizowanych zadań, a także możliwość podnoszenia kwalifikacji.

¹⁰ Główny Inspektor Sanitarny stosuje trzystopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

¹¹ Rapid Alert System for Food and Feed. Dalej: "RASFF".

¹² Dalej: „Oddział HŻŻ”.

Postępowania administracyjne realizowano terminowo i zgodnie z odpowiednimi przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹³, a wydawane decyzje administracyjne spełniały wymagania określone w art. 107 Kpa.

Na powyższą ocenę wpływ miały również poniższe nieprawidłowości:

- nadzór nad podmiotami produkującymi/wprowadzającymi do obrotu suplementy diety był prowadzony nierzetelnie, ponieważ podejmowano ograniczone działania dotyczące samodzielnej oceny składu, kwalifikacji i oznakowania produktów wprowadzanych do obrotu przez podmioty działające na terenie właściwości Stacji oraz nie realizowano systematycznego oraz skutecznego nadzoru nad sprzedażą internetową suplementów diety,
- nie kierowano do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego¹⁴ wniosków o wymierzenie administracyjnej kary pieniężnej, pomimo stwierdzenia podczas urzędowej kontroli żywności nieprawidłowości, wynikających z art. 103 ust. 1 pkt 1-10 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia¹⁵,
- w niewystarczający sposób nadzorowano podmioty produkujące i/lub wprowadzające do obrotu żywność dla określonych grup zakwalifikowanych do kategorii wysokiego ryzyka poprzez ograniczone działania kontrolne w tych obiektach.

Stwierdzone nieprawidłowości wymagają podjęcia działań korygujących w kontrolowanym obszarze, niemniej jednak nie stanowią ryzyka dla realizacji pozostałych zadań statutowych.

II. OPIS USTALONEGO STANU FAKTYCZNEGO

2.1. Nadzór nad wybranymi obszarami z zakresu bezpieczeństwa żywności.

2.1.1. Opis stanu faktycznego kontrolowanego obszaru.

Oddział HŻŻ PSSE w Poznaniu realizuje zadania statutowe zgodnie m.in. z „Planem zasadniczych przedsięwzięć na dany rok”, obejmującym główne kierunki działania, zasadnicze zamierzenia oraz harmonogram nadzoru nad obiektami.

Oddział HŻŻ został podzielony na trzy Sekcje: Żywienia Zbiorowego, Obrotu Żywnością oraz Produkcji Żywności, Materiałów i Wyrobów do Kontaktu z Żywnością oraz Importu. Zadania poszczególnych Sekcji Oddziału HŻŻ zostały określone w Regulaminie organizacyjnym PSSE w Poznaniu. W Oddziale HŻŻ zatrudnionych jest 43 pracowników, w tym kierownik Oddziału oraz trzech kierowników Sekcji. Oddział posiada również dwie osoby zatrudnione na stanowisku sekretarek. Wykształcenie pracowników Oddziału jest adekwatne do zadań realizowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej¹⁶.

¹³ Dz. U. z 2024 r. poz. 572. Dalej: „Kpa”.

¹⁴ Dalej: „Wielkopolski PWIS”.

¹⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 1448. Dalej: „ustawa obżż”.

¹⁶ Dalej: „PIS” lub „Inspekcja”.

PPIS w Poznaniu stosuje procedurę ogólną pn. „Szkolenia i Narady” Nr PSZ-08¹⁷, która realizuje wymogi normy PN-EN ISO/IEC 17020:2012 „Ocena zgodności – wymagania dotyczące działania różnych jednostek przeprowadzających Inspekcję”. Harmonogram szkoleń na dany rok w Oddziale HŻŻ sporządzany jest przez kierownika Oddziału w oparciu o zagadnienia zgłaszane przez pracowników, trudności w trakcie prowadzenia czynności kontrolnych, bądź w zakresie prowadzenia postępowań administracyjnych oraz wynikające ze zmian w ustawodawstwie dotyczącym nadzorowanego obszaru.

W latach 2022-2024 r. zrealizowano łącznie 49 szkoleń/narad wewnętrznych dla pracowników Oddziału HŻŻ:

- w 2022 r. – 17 szkoleń/ narad wewnętrznych obejmujących m.in.: bieżące zagadnienia dotyczące nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia, zasady GHP/GMP¹⁸ oraz system HACCP¹⁹, nadzór nad produkcją i wprowadzaniem do obrotu grzybów, przetworów grzybowych, działalność kontrolno-represyjną PIS, teoretyczne i praktyczne aspekty przeprowadzania kontroli sanitarnej, bieżące wytyczne do planu pobierania próbek,
- w 2023 r. – 11 szkoleń/narad wewnętrznych obejmujących m.in.: wytyczne dot. działania sieci powiadamiania i współpracy w Polsce – RASFF, AAC²⁰, FN²¹, Nową Żywność, procedurę przeprowadzania urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, aktualny stan prawny,
- w 2024 r. (do 5 listopada) - 21 szkoleń/narad wewnętrznych obejmujących m.in.: bieżące sprawy nadzоровe i organizacyjne, SEPIS²² – Moduł bezpieczeństwa żywności w SEPIS, nadzór nad gospodarstwami rolnymi.

Ponadto w okresie objętym kontrolą pracownicy Oddziału HŻŻ uczestniczyli w 49 szkoleniach zewnętrznych²³, dotyczących tematyki aktualnych zagadnień w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności, w tym dotyczących zagadnień RASFF, przepisów Kpa, suplementów diety, żywności wzbogaconej oraz dla określonych grup. Dodatkowo jeden pracownik Oddziału HŻŻ w 2022 r. uczestniczył w szkoleniu Better Training for Safer Food.

W Oddziale HŻŻ organizowane są również narady z pracownikami, podczas których kierownik Oddziału omawia bieżące sprawy i problemy wynikające z nadzoru nad poszczególnymi zakładami, jak również wyjaśnia zastosowanie przepisów prawa (w tym przepisów Kpa) na konkretnych przykładach.

Program szkolenia pracownika nowozatrudnionego ustala osoba odpowiedzialna za dany obszar. Nowozatrudniony pracownik bierze udział w pracach merytorycznych pod

¹⁷ Wydanie 11 z 24 października 2019 r.

¹⁸ Dobra Praktyka Higieniczna/Dobra Praktyka Produkcyjna.

¹⁹ System analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli.

²⁰ System Pomocy i Współpracy Administracyjnej.

²¹ System Oszustw Rolno-Spożywczych.

²² System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

²³ W 2022 r. – w 10 szkoleniach uczestniczyło 85 pracowników, w 2023 r. – w 24 szkoleniach uczestniczyło 144 pracowników, w 2024 r. – w 15 szkoleniach uczestniczyło 120 pracowników.

nadzorem doświadczonego pracownika oraz jest zapoznawany ze schematem organizacyjnym i regulaminami organizacyjnymi obowiązującymi w PSSE w Poznaniu. Ponadto zapoznaje się z dokumentacją, przepisami prawa, normami, procedurami, zasadami prowadzenia: postępowania administracyjnego, egzekucyjnego, sprawozdawczości oraz prowadzenia czynności kontrolnych.

Pracownicy Oddziału HŻŻ posiadają wsparcie ze strony Sekcji Obsługi Prawnej PSSE w Poznaniu za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego. Działania Sekcji Obsługi Prawnej PSSE w Poznaniu w odniesieniu do Oddziału HŻŻ dotyczą m.in.:

- udzielania opinii i porad prawnych oraz wyjaśnień w zakresie stosowania prawa,
- informacji o zmianach w obowiązującym stanie prawnym w zakresie działania Stacji,
- przygotowania wniosków o ukaranie do sądów, np. w przypadku odmowy przyjęcia mandatu,
- opiniowania pod względem prawnym decyzji, postanowień i tytułów wykonawczych.

Kierownicy Oddziałów lub Kierownicy Sekcji mają dostęp do obsługi prawnej każdego dnia (omawiają i ustalają postępowanie w sprawach szczególnie skomplikowanych dotyczących Kpa). Dla Oddziału HŻŻ zostały przygotowane wzory druków (np. decyzje zatwierdzające, wykreślające, zmieniające wpis do rejestru, zaświadczenia o wpisie do rejestru, decyzje opłatowe), które zaakceptowała Sekcja Obsługi Prawnej. Decyzje nakazowe (restrykcyjne), uchylające, wnioski o nałożenie kary pieniężnej, druki dotyczące postępowania egzekucyjnego są każdorazowo opiniowane przez pracownika Sekcji Prawnej.

(akta kontroli: poz. 3 i poz. 4)

W Oddziale HŻŻ wyznaczono pięć osób odpowiedzialnych za działania związane z funkcjonowaniem systemu RASFF. Przekazywanie przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Poznaniu²⁴ informacji o powiadomieniu wraz z niezbędną dokumentacją odbywało się pocztą elektroniczną. W PSSE w Poznaniu funkcjonuje telefon alarmowy na potrzeby systemu RASFF, zapewniający 24-godzinny kontakt z osobą odpowiedzialną za prowadzenie systemu. Wyznaczono osoby zastępujące w przypadku nieobecności osoby odpowiedzialnej za telefon alarmowy.

W kontrolowanym okresie w ramach systemu RASFF zarejestrowano 793 powiadomienia dotyczące terenu powiatu poznańskiego, w tym: 225 powiadomień alarmowych, 535 powiadomień informacyjnych, cztery powiadomienia o odrzuceniu na granicy oraz 29 powiadomień o niezgodności.

Z badanej próby dotyczącej 12 z 793 (1,5%) powiadomień za okres objęty kontrolą wynika, że przepływ informacji pomiędzy PSSE w Poznaniu i WSSE w Poznaniu realizowany jest na podstawie procedury funkcjonowania RASFF. Jednocześnie stosowano nazwę „ocena ryzyka” zamiast „analiza ryzyka” dla każdego niezgodnego wyniku badań przed zgłoszeniem

²⁴ Dalej: „WSSE w Poznaniu”.

powiadomienia do WSSE w Poznaniu²⁵. Trzy spośród 12 skontrolowanych powiadomień zawierały projekty ostrzeżeń publicznych, które zostały przekazane do konsultacji z zaangażowanymi podmiotami.

(akta kontroli: poz. 3 i poz. 4)

Na terenie Poznania nadzorowanych jest łącznie 17277 obiektów²⁶, w tym:

- 1712 zakładów produkcji żywności;
- 9958 zakładów obrotu żywnością;
- 5320 zakładów żywienia;
- 287 zakładów obrotu i produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W okresie objętym kontrolą w Oddziale HŻŻ roczna realizacja zaplanowanych kontroli w zakładach wahała się od 62,24% do 84,81%²⁷. PPIS w Poznaniu wyjaśnił, że realizacja planu kontroli stanowi jedno z wielu zadań realizowanych przez pracowników Oddziału.

Jednocześnie przeprowadzono dwukrotnie więcej kontroli poza planem kontroli (interwencyjnych, tematycznych oraz sprawdzających)²⁸. Liczba ponadplanowych kontroli związana była z koniecznością podejmowania działań w trybie interwencyjnym, sprawdzającym (wykonanie obowiązków wynikających z decyzji administracyjnej/ zaleceń pokontrolnych) oraz licznymi kontrolami tematycznymi, m.in. w związku z zatwierdzeniem zakładu/rozszerzeniem zakresu prowadzonej działalności, powiadomieniami RASFF, realizacją planu pobierania próbek, a także innymi działaniami podejmowanymi z uwagi na wzmoczenie nadzoru nad określoną grupą obiektów żywności i żywienia.

PPIS w Poznaniu w ramach granicznej kontroli sanitarnej sprawował także nadzór w zakresie importu środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W okresie objętym kontrolą przeprowadzonych zostało 4989 kontroli granicznych²⁹.

W Oddziale HŻŻ 37 pracowników ma przydzielony rejon. Nadzorowane zakłady rozdysponowane są na trzy sekcje według kryterium kategorii: produkcja, obrót i żywienie. Pracownicy Oddziału HŻŻ mają przydzielone obiekty znajdujące się na obszarze miasta

²⁵ Zgodnie z wytycznymi GIS, Przewodnikiem NIZP-PZH dot. kwalifikowania zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością do zgłoszenia w ramach sieci RASFF z podziałem na rodzaj powiadomienia dla organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej szczebla powiatowego i wojewódzkiego oraz materiałami szkoleniowymi z RASFF.

²⁶ MZ-48 za 2023 r.

²⁷ W 2022 r. zaplanowano 1376 kontroli, a zrealizowano 1167 kontroli (84,81%); w 2023 r. zaplanowano 2815 kontroli, a zrealizowano 1752 kontrole (62,24%); w 2024 r. (do 30 września) zaplanowano 2148 kontroli, a zrealizowano 963 kontroli (44,83%).

²⁸ W 2022 r. zaplanowano 1376 kontroli w zakładach, a wykonano dodatkowo poza planem 4886 kontroli, w 2023 r. zaplanowano 2815 kontroli w zakładach, a wykonano dodatkowo poza planem 4832 kontroli; w 2024 r. zaplanowano 2148 kontroli w zakładach, a wykonano dodatkowo poza planem 3649 kontroli.

²⁹ W 2022 r. – 2006 kontroli granicznych; w 2023 r. – 2052 kontroli granicznych; w 2024 r. (w okresie I-VIII) – 931 kontroli granicznych.

Poznania oraz otaczających Poznań gmin. Pracownik przydzielony do jednej Sekcji nadzoruje tylko zakłady znajdujące się w tej sekcji.

W okresie objętym kontrolą PPIS w Poznaniu skierował do Wielkopolskiego PWIS osiem wniosków o wymierzenie administracyjnej kary pieniężnej, na podstawie art. 103 ust. 1 pkt 1-10 ustawy obżż. Sześć wniosków zostało rozpatrzonych i zakończonych wydaniem przez Wielkopolskiego PWIS decyzji administracyjnej nakładającej karę pieniężną, co stanowi 75% wszystkich wniosków skierowanych przez PPIS w Poznaniu.

Podstawą prawną kierowanych przez PPIS w Poznaniu wniosków o wymierzenie administracyjnej kary pieniężnej były:

- art. 103 ust. 1 pkt 1 b lit c ustawy obżż, tj. nieprzestrzeganie wymagań określonych w rozporządzeniu 1169/2011³⁰ (dwa wnioski);
- art. 103 ust. 1 pkt 4 ustawy obżż, tj. prowadzenie działalności w zakresie produkcji lub obrotu żywnością bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów lub o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru zakładów lub wbrew decyzji o odmowie zatwierdzenia zakładu w trybie i na zasadach określonych w art. 6 rozporządzenia nr 852/2004³¹ oraz art. 63 ustawy obżż (sześć wniosków).

Terminowość sporządzania dokumentacji 11 teczek nadzorowanych obiektów poddanej kontroli, wynikająca z przepisów Kpa dla wydawanych decyzji, zawiadomień oraz innych pism, została zachowana. Wydawane decyzje administracyjne spełniają wymagania określone w art. 107 Kpa. W aktach sprawy znajdują się też zwrotne potwierdzenia odbioru do każdej korespondencji wychodzącej, kierowanej do uczestników postępowania.

(akta kontroli: poz. 3 i poz. 4)

PPIS w Poznaniu w okresie objętym kontrolą miał pod nadzorem:

- w 2022 r. – łącznie 136 obiektów zajmujących się obrotem/produkcją m.in. suplementów diety,
- w 2023 r. – łącznie 85 obiektów zajmujących się obrotem/produkcją m.in. suplementów diety,
- w 2024 r. – łącznie 128 obiektów zajmujących się obrotem/produkcją m.in. suplementów diety.

(akta kontroli: po. 3 i poz. 5 nr 1-4)

Stacja posiadała plan kontroli obiektów z zakresu bezpieczeństwa żywnościowo-żywnościowego w okresie objętym kontrolą. Szczegółowy wykaz planowanych kontroli

³⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. U. L 304 z 22.11.2011, s. 18, ze zm.).

³¹ Rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych z dnia 29 kwietnia 2004 r. (Dz. Urz. UE .L Nr 139, poz. 1).

podległych podmiotów wprowadzających do obrotu lub produkujących suplementy diety w okresie objętym kontrolą powstał jedynie na potrzeby niniejszej kontroli³². Sporządzane protokoły kontroli w okresie objętym kontrolą, w zależności od rodzaju przeprowadzonej kontroli, tj. kompleksowa, interwencyjna bądź tematyczna, były wykonywane odpowiednio przy pomocy formularzy F/PK/BŻ/01/01 (data wydania: 13 grudnia 2019 r.) oraz F/PK/BŻ/01/03 (data wydania: 13 grudnia 2019 r.).

(akta kontroli: poz. 3 i poz. 5 nr 4-10)

Z planów pobierania próbek opracowanych przez Wielkopolskiego PWIS na lata 2022-2023 wynika, że dla PPIS w Poznaniu w ww. latach zaplanowano do zbadania po pięć próbek³³ w kierunku oznakowania oraz składu suplementów diety. Na 2024 r. dla PPIS w Poznaniu zaplanowano do zbadania 16 próbek³⁴ w kierunku oznakowania oraz składu suplementów diety.

W 2022 r. zostało pobranych ogółem 53 próbki suplementów diety, z czego cztery próbki zostały pobrane w ramach planu próbkobrania³⁵. W 2023 r. zostało pobranych ogółem 42 próbki suplementów diety, z czego pięć próbek zostało pobranych zgodnie z planem próbkobrania³⁶. Wszystkie pobrane w latach 2022-2023 próbki spełniały określone wymagania, tym samym żadna z próbek nie została zdyskwalifikowana. Do 28 października 2024 r. PSSE w Poznaniu pobrała ogółem 45 próbek suplementów diety, z czego 14 próbek zostało pobranych w ramach planu próbkobrania³⁷. Dla 26 pobranych próbek do czasu zakończenia czynności kontrolnych nie uzyskano wyników laboratoryjnych.

Realizacja planów próbkobrania różni się od planów poboru próbek przekazanych przez Wielkopolskiego PWIS np. z uwagi na brak danego asortymentu na terenie nadzorowanym przez PPIS³⁸. Z uwagi na powyższe, po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym z WSSE w Poznaniu, następowała wymiana lub przejęcie próbek przydzielonych innym PPIS województwa wielkopolskiego. W latach 2022-2023 zmiany te nanoszone były na raporty z realizacji poboru próbek, natomiast w 2024 r. ww. zmiany były na bieżąco nanoszone w planie.

(akta kontroli: poz. 3 i poz. 5 nr 4, 11-12)

³² Pismo PPIS w Poznaniu z 8 listopada 2024 r., znak: HŻ.1610.2.2024.

³³ Jedna próbka na zawartość diosminy, jedna próbka na zawartość koenzymu Q10, jedna próbka na zawartość kofeiny oraz dwie próbki na zawartość witamin i składników mineralnych.

³⁴ Pięć próbek na zawartość białka, dwie próbki na zawartość błonnika, jedna próbka na zawartość diosminy, jedna próbka na zawartość koenzymu Q10, jedna próbka na zawartość kofeiny, dwie próbki na zawartość rutyny oraz cztery próbki na zawartość witamin i składników mineralnych.

³⁵ Jedna próbka na zawartość diosminy, jedna próbka na zawartość koenzymu Q10, jedna próbka na zawartość kofeiny oraz jedna próbka na zawartość witamin i składników mineralnych.

³⁶ Jedna próbka na zawartość diosminy, jedna próbka na zawartość koenzymu Q10, jedna próbka na zawartość kofeiny oraz dwie próbki na zawartość witamin i składników mineralnych.

³⁷ Pięć próbek na zawartość białka, dwie próbki na zawartość błonnika, jedna próbka na zawartość diosminy, jedna próbka na zawartość koenzymu Q10, jedna próbka na zawartość kofeiny, dwie próbki na zawartość rutyny oraz dwie próbki na zawartość witamin i składników mineralnych.

³⁸ Pismo PPIS w Poznaniu z 8 listopada 2024 r., znak: HŻ.1610.2.2024.

W okresie objętym kontrolą PPIS w Poznaniu wydał siedem decyzji³⁹, na podstawie art. 32 ustawy obżż, tj. decyzji o czasowym wstrzymaniu wprowadzania do obrotu środka spożywczego lub wycofania z obrotu do czasu zakończenia postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez GIS, o którym mowa w art. 30 ust. 1 ustawy obżż. Jednocześnie PPIS w Poznaniu wydał trzy decyzje⁴⁰, na podstawie art. 8 ustawy obżż, tj. decyzje zakazujące wprowadzania do obrotu lub nakazujące wycofanie z obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jako środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego albo suplementu diety, produktu, który nie spełnia wymagań określonych dla tych środków spożywczych w dziale II pt.: „Wymagania zdrowotne i znakowanie żywności”, wdrażającym dyrektywy Unii Europejskiej i wymagań rozporządzeń Unii Europejskiej, dotyczących bezpieczeństwa żywności.

Od momentu wejścia w życie rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie substancji wzbogacających dodawanych do żywności⁴¹ (tj. 4 kwietnia 2024 r.), PPIS w Poznaniu nie wydał żadnej decyzji, na podstawie art. 8 ustawy obżż, zakazującej wprowadzania do obrotu lub nakazującej wycofanie z obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej suplementów diety, zawierających w swoim składzie substancje zawarte w ww. rozporządzeniu.

(akta kontroli: poz. 3 i poz. 5 nr 4, 16-19)

W okresie objętym kontrolą, PSSE w Poznaniu prowadziła monitoring portali aukcyjnych podmiotów wprowadzających suplementy diety, z pominięciem innych stron internetowych. Jednocześnie kontrola portali aukcyjnych skupiała się na monitoringu całej platformy Allegro.pl, z pominięciem przez PPIS w Poznaniu właściwości terenowej podmiotów odpowiedzialnych za sprzedaż internetową na tym portalu. Tylko w 2022 r. PPIS w Poznaniu prowadził comiesięczny monitoring portalu internetowego Allegro.pl, którego wyniki analizy przedstawiał w tabelarycznych sprawozdaniach. W pozostałych latach objętych kontrolą monitoring stron wykonywany był przez organ wyrywkowo.

(akta kontroli: poz. 3 i poz. 5 nr 20-24)

PPIS w Poznaniu na ogół nie prowadził współpracy z Państwową Inspekcją Farmaceutyczną oraz organami ścigania. Jedynie w 2022 r. PPIS w Poznaniu zwrócił się do Prokuratury Rejonowej Poznań Stare Miasto w Poznaniu w sprawie podejrzenia popełnienia przestępstwa przez podmiot wprowadzający do obrotu suplement diety. Ze względu na prowadzenie monitoringu portalu Allegro.pl, PPIS w Poznaniu współpracował z Allegro Sp. z o. o., a także z innymi organami PIS, na zasadzie przekazywania terenowo właściwemu PPIS informacji na temat przeanalizowanych aukcji.

(akta kontroli: poz. 3 i poz. 5 nr 21 – 27)

³⁹ W 2022 r. PPIS w Poznaniu nie wydał żadnej decyzji; w 2023 r. - cztery decyzje oraz w 2024 r. - trzy decyzje.

⁴⁰ Po jednej decyzji na każdy rok.

⁴¹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2024 r. w sprawie substancji wzbogacających dodawanych do żywności (Dz. U. poz. 420).

PPSE w Poznaniu prowadzi rejestr podmiotów produkujących i/lub wprowadzających do obrotu żywność dla określonych grup⁴², w którym określono zakres ich działalności. Pod nadzorem PPIS w Poznaniu w 2022 r. znajdowało się 11 podmiotów produkujących i/lub wprowadzających do obrotu żywność dla określonych grup, z których dwa prowadziły ponadto sprzedaż internetową. W rejestrze obiektów nadzorowanych na początku 2022 r. wpisanych było 10 podmiotów produkujących i/lub wprowadzających do obrotu żywność dla określonych grup. Kontrole zaplanowano w czterech z nich. W grudniu 2022 r. dodatkowo jeden podmiot został wprowadzony do rejestru⁴³. W planach kontroli na 2023 r. spośród ośmiu podmiotów znajdujących się w rejestrze zaplanowano kontrole w sześciu. W planach kontroli na 2024 r. spośród ośmiu nadzorowanych obiektów produkujących i/lub wprowadzających do obrotu żywność dla określonych grup – w czterech zaplanowano kontrole. Brak zaplanowania kontroli w większości przypadków wynikał z faktu, że obiekty na podstawie art. 61 ustawy obżż, zostały zakwalifikowane przez PPIS w Poznaniu do kategorii niskiego lub średniego ryzyka, a zatem zgodnie z wymaganiami określonymi w Zarządzeniu nr 104/2017 Głównego Inspektora Sanitarnego⁴⁴ w części V.5.3.1. pkt 2 i pkt 3 „Proponowana częstotliwość kontroli” – nie wymagały corocznej kontroli.

W okresie objętym kontrolą przeprowadzono łącznie 35 kontroli w podmiotach wprowadzających żywność dla określonych grup⁴⁵. Kontrole przeprowadzono także w dwóch obiektach, które realizowały, jako dodatkową działalność, sprzedaż internetową. Dokumentacja kontrolna była sporządzona prawidłowo z przywołaniem właściwych przepisów prawa. Ponadto w 2022 r. przeprowadzono kontrolę u przedsiębiorcy, który nie dopełnił obowiązku złożenia wniosku o zatwierdzenie i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli żywności oraz sprzedaży żywności nieobjętej powiadomieniem o pierwszym wprowadzeniu do obrotu. Kontrola dotyczyła sprzedaży żywności specjalnego przeznaczenia medycznego za pośrednictwem portalu aukcyjnego www.allegro.pl. Na firmę nałożono mandat karny w kwocie 500,00 zł. Ostatecznie przedsiębiorca zrezygnował z wprowadzania do obrotu na terenie kraju żywności specjalnego przeznaczenia medycznego, a zakład został zatwierdzony jedynie w zakresie sprzedaży innego asortymentu żywności.

Pośród zaplanowanych kontroli sanitarnych w okresie objętym kontrolą nie przeprowadzono kontroli w trzech obiektach⁴⁶. Dwa obiekty zostały zakwalifikowane do kategorii średniego ryzyka i zgodnie z wymaganiami określonymi w Zarządzeniu GIS nr 104/2017 w części V.5.3.1. pkt 2 „Proponowana częstotliwość kontroli” - nie wymagały

⁴² Dalej: „ŻS”.

⁴³ Na koniec 2022 r. w rejestrze figurowało 11 podmiotów.

⁴⁴ Zarządzenie nr 104/2017 Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 8 maja 2017 r., w sprawie procedury przeprowadzania urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, ze zm. Dalej: „Zarządzenie GIS nr 104/2017”.

⁴⁵ W 2024 r. – siedem kontroli; w 2023 r. – 19 kontroli; w 2022 r. – dziewięć kontroli.

⁴⁶ Dwa obiekty zakwalifikowane do kategorii średniego ryzyka w których kontrole były zaplanowane: w jednym - kontrola zaplanowana na październik 2024 r., w drugim - kontrole zaplanowane na grudzień 2022 r. oraz listopad 2023 r., oraz jeden obiekt zakwalifikowany do kategorii wysokiego ryzyka - kontrola zaplanowana na wrzesień 2023 r.

corocznych kontroli. Ponadto odnośnie do jednego obiektu w 2023 r., mimo braku przeprowadzenia kontroli w zakresie ŻS, odbyła się w tym obiekcie kontrola obejmująca inną tematykę tj., suplementów diety. Natomiast w wyniku kontroli przeprowadzonej w 2024 r. nie wykazano uchybień.

(akt kontroli poz. 4)

W zakresie żywności dla określonych grup PPIS w Poznaniu wydał jedną decyzję administracyjną⁴⁷, na podstawie art. 32 ustawy obżż. W wyniku badania dokumentacji⁴⁸ ustalono, że sprawa prowadzona była w sposób prawidłowy. Decyzja sporządzona została zgodnie z przepisami Kpa.

W okresie objętym kontrolą PPIS w Poznaniu w jednym przypadku⁴⁹ wystąpił do Wielkopolskiego PWIS o nałożenie kary pieniężnej, zgodnie art. 103 ustawy obżż z zakresu ŻS.

PSSE w Poznaniu realizowała plan pobierania próbek żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności – w zakresie żywności dla określonych grup. Harmonogramy poboru próbek do badań w zakresie żywności dla określonych grup obejmowały różne kierunki badań analitycznych oraz znakowanie produktów. Próbkę do badań były pobierane przez pracowników, zgodnie z ustalonym na dany rok kalendarzowy planem pobierania próbek, otrzymanym od Wielkopolskiego PWIS lub poza ustalonym planem w każdym przypadku podejrzenia niewłaściwej jakości zdrowotnej (np. interwencja konsumencka). Próbkę do badań laboratoryjnych pobierane były w zakładach nadzorowanych przez organ, zgodnie z Procedurą Pobierania Próbek Żywności, Materiałów i Wyrobów do Kontakt z Żywnością oraz Próbek Sanitarnych nr PP/BŻ/01.

PPIS w Poznaniu wyjaśnił, że „podczas poboru próbek pracownicy sporządzali także protokół kontroli sanitarnej tematycznej w dwóch egzemplarzach, do którego dołączana była dokumentacja fotograficzna opakowania lub etykiety pobranych próbek sporządzona za pomocą służbowych telefonów. Na podstawie ww. dokumentacji fotograficznej od maja 2023 r. pracownicy PSSE w Poznaniu dokonują oceny znakowania pobranych próbek. Z ww. czynności sporządzają adnotację służbową, dołączaną do akt sprawy (w poprzednich latach oceną znakowania zajmowało się właściwe laboratorium badające próbkę pod kątem analitycznym)”. Badania analityczne żywności prowadzone były, w zależności od kierunku badań, przez różne laboratoria⁵⁰.

Założenia Planu pobierania próbek w PPIS w Poznaniu odnośnie do liczby pobranych i zbadanych próbek zostały zrealizowane w całości w latach 2022-2023, w 2024 r. do 31

⁴⁷ Z 4 lutego 2022 r. dotyczącą zakazu wprowadzania do obrotu produktu w postaci kapsułek.

⁴⁸ Załącznik nr 4 - decyzja z 4 lutego 2022 r. – do pisma HZ.1610. 2.2024.DC z 25 października 2024 r.

⁴⁹ Wniosek z 25 lutego 2022 r. o nałożenie kary pieniężnej na przedsiębiorcę za czyny z art. 103 ust. 1 pkt 1, pkt 1b, lit c ww. ustawy. Wielkopolski PWIS wymierzył przedsiębiorcy karę pieniężną w wysokości 5000,00 zł na mocy decyzji administracyjnej - pismo z wyjaśnieniami PPIS w Poznaniu HZ.1610. 2.2024.DC z 25 października 2024r.

⁵⁰ Laboratoria: WSSE w Poznaniu; WSSE w Szczecinie; WSSE w Bydgoszczy; WSSE w Lublinie; WSSE w Krakowie, WSSE w Rzeszowie, a także laboratorium NIZP -Państwowego Zakładu Higieny PIB.

października 2024 r. – w 96%. Dodatkowo poza planem poboru próbek, w związku z podejmowanymi działaniami interwencyjnymi, zostały pobrane: w 2022 r. - jedna próbka oraz w 2024 r. - siedem próbek. Wyniki badań próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności nie były kwestionowane. Podobnie nie stwierdzono uchybień w zakresie znakowania próbek.

(akta kontroli: poz. 4)

2.1.2. Stwierdzone nieprawidłowości.

W zakresie prowadzonego nadzoru w wybranych obszarach z zakresu bezpieczeństwa żywności stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W ramach systemu RASFF, PSSE w Poznaniu przekazała 25% ze skontrolowanych powiadomień oraz odpowiedzi (z 1,5% badanej populacji powiadomień) do WSSE w Poznaniu z opóźnieniem oraz 16,6% niezawierających wymaganych informacji (z 1,5% badanej populacji powiadomień). Dodatkowo jedna niezgodna próbka nie została zgłoszona do systemu RASFF jako powiadomienie informacyjne.

W analizowanych powiadomieniach w dwóch przypadkach z 12 skontrolowanych PSSE w Poznaniu zgłosiła powiadomienia do WSSE w Poznaniu z czterodniową zwłoką od otrzymania sprawozdania z badań. Ponadto w przypadku jednego z 12 analizowanych powiadomień alarmowych, PSSE w Poznaniu przekazała odpowiedź do WSSE w Poznaniu dwa dni po terminie. Dodatkowo w dwóch z 12 przypadków PSSE w Poznaniu przekazała do WSSE w Poznaniu informacje z postępowań, które zawierały wyłącznie załączniki, tj. oświadczenia podmiotów, sprawozdania z badań, listy dystrybucji etc. – bez szczegółowych informacji o działaniach podjętych przez organy urzędowej kontroli oraz podsumowania działań podjętych przez przedsiębiorcę. Dodatkowo jedno z analizowanych powiadomień informacyjnych, pomimo że przekazane do WSSE w Poznaniu terminowo, to informacje z działań podjętych przez dystrybutora zostały przekazane do WSSE w Poznaniu dopiero po tygodniu od ich otrzymania. Jednocześnie ze zbadanej dokumentacji dotyczącej niezgodnych próbek wynika, że jedna niezgodna próba nie została zgłoszona do systemu RASFF jako powiadomienie informacyjne. Dotyczyła ona wykrycia obecności *Salmonella* spp. w pięciu z pięciu pobranych próbek mięsa mielonego wołowego w opakowaniach jednostkowych, którego termin przydatności do spożycia upłynął.

(akta kontroli: poz. 3 i poz. 4)

Należy wskazać, że działania w ramach systemu RASFF powinny zostać podjęte niezwłocznie, tzn. po otrzymaniu sprawozdania z badań. W każdej sprawie dotyczącej otrzymanego powiadomienia po przeprowadzeniu postępowania przez organ należy przekazać również informacje dotyczące ustaleń organu w kontrolowanym podmiocie. Informacje powinny być przekazane do WSSE w Poznaniu bez zbędnej zwłoki od ich pozyskania.

Osobą odpowiedzialną jest Kierownik Oddziału HŻŻ, a skutkiem jest ryzyko opóźnienia reakcji na wykryte zagrożenie.

2. Brak rotacji pracowników w Oddziale HŻŻ nad nadzorowanymi obiektami.

Dziewięciu z 37 (24,32%) pracowników Oddziału HŻŻ kontroluje ten sam teren od bardzo długiego czasu, w tym czterech pracowników ma niezmienny zakres terenowy realizowanych działań nadzorowych od 2005 r. i 2006 r., tj. przeszło 18-19 lat.

Jednocześnie nadzorowane zakłady rozdysponowane są na trzy sekcje według kryterium kategorii: produkcja, obrót i żywienie, a pracownik przydzielony do jednej Sekcji nadzoruje tylko zakłady znajdujące się w tej sekcji.

Kierownik Oddziału HŻŻ wyjaśniła, że od początku 2020 r. zostało przyjętych 10 nowych pracowników, co stanowi 27% pracowników terenowych. Okres pandemii spowodował, że część z tych pracowników została oddelegowana do prac w SEPIŚ, związanych z nakładaniem kwarantann i wdrażali się w działania nadzоровe od połowy 2022 r. Poza tym w okresie pandemii, ze względu na wysoką absencję, pracownicy obecni w pracy dokonywali czynności kontrolnych bez względu na przydzielony pierwotnie nadzorowany obszar, w zależności od bieżących potrzeb. Ze względu na zgłoszenia interwencyjne wymagające podjęcia szybkich działań kontrolnych, pracownicy kontrolują również zakłady, po ustaleniu na bieżąco składu osobowego z kierownikiem sekcji lub oddziału. Kontrole odbywają się w składach dwuosobowych. Pracownicy nadzorują średnio 350 zakładów. Jednocześnie wyjaśniająca dodała, że objęła swoje stanowisko dopiero w sierpniu 2019 r.

Nie można zgodzić się z powyższymi wyjaśnieniami, ponieważ objęcie stanowiska kierowniczego powinno skutkować przeglądem funkcjonowania pracy całego oddziału oraz wprowadzeniem działań mających na celu poprawę jakości pracy, np. poprzez wprowadzenie rotacji nadzorowanych terenów przez poszczególnych pracowników. Jednocześnie incydentalne zmiany składów zespołów kontrolujących nie stanowią rozwiązania o charakterze systemowym.

Osobą odpowiedzialną za stwierdzoną nieprawidłowość jest Kierownik Oddziału HŻŻ, a skutkiem jest ryzyko istnienia mechanizmów o charakterze korupcyjnym.

3. Brak kierowania do Wielkopolskiego PWIS wniosków o wymierzenie administracyjnej kary pieniężnej, pomimo stwierdzenia podczas urzędowej kontroli żywności⁵¹ nieprawidłowości wynikających z art. 103 ust. 1 pkt 1-10 ustawy obżż.

Z 11 skontrolowanych spraw (ze wszystkich teczek obiektów objętych nadzorem) PPIS w Poznaniu nie skierował do Wielkopolskiego PWIS trzech (27,3% badanej dokumentacji) wniosków o wymierzenie administracyjnej kary pieniężnej, co jest niezgodne z art. 103-104 ustawy obżż. Zgodnie z art. 104 ust. 1 ustawy obżż kary pieniężne, o których mowa w art. 103 tej ustawy, wymierza w drodze decyzji właściwy państwowy wojewódzki inspektor sanitarny. Analiza skontrolowanych spraw wykazała, że PPIS w Poznaniu nie kieruje

⁵¹ Dalej: „ukż”.

wniosek o wymierzenie administracyjnej kary pieniężnej do Wielkopolskiego PWIS w przypadkach:

- gdy podmiot złożył po kontroli wniosek o zatwierdzenie zakładu czy też nowego profilu działalności - w ocenie kierownika Oddziału HŻŻ i Sekcji Obsługi Prawnej nie ma potrzeby składania wniosku do Wielkopolskiego PWIS o wymierzenie administracyjnej kary pieniężnej;
- przy stwierdzeniu nieprzestrzegania wymagań w zakresie znakowania w ocenie kierownika Oddziału HŻŻ i Sekcji Obsługi Prawnej należy wydać tylko decyzję nakazującą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, a nie kierować wniosek o wymierzenie kary do Wielkopolskiego PWIS.

Nie można zgodzić się z powyższymi stwierdzeniami, ponieważ nałożenie administracyjnej kary pieniężnej z art. 103 ustawy obżż jest obligatoryjne. W związku z tym, jeśli podczas urzędowej kontroli żywności stwierdzone zostały nieprawidłowości wynikające z naruszenia art. 103 ustawy obżż, to obowiązkiem PPIS w Poznaniu jest prawidłowe przygotowanie akt sprawy oraz wniosku do Wielkopolskiego PWIS o wymierzenie kary pieniężnej.

Taki sposób postępowania może świadczyć o nierównym traktowaniu przedsiębiorców. Ponadto nałożona przez organ kara powinna pełnić funkcję represyjną, to jest stanowić dolegliwość za naruszenie przepisu ustawy, a także prewencyjną, to jest powinna zapobiegać podobnym naruszeniom w przyszłości.

Osobą odpowiedzialną za powstałą nieprawidłowość jest kierownik Oddziału HŻŻ PSSE w Poznaniu oraz PPIS w Poznaniu.

4. Nadzór nad bezpieczeństwem suplementów diety zorganizowany był Stacji w sposób nierzetelny, co polegało na tym, że:

- zakres podmiotowy kontroli realizowanych u podmiotów zajmujących się produkcją/obrotem suplementów diety był niewystarczający,
- podejmowano ograniczone działania dotyczące samodzielnej oceny składu, kwalifikacji i oznakowania produktów wprowadzanych do obrotu przez podmioty działające na terenie właściwości Stacji,
- nie realizowano systematycznego oraz skutecznego nadzoru nad sprzedażą internetową suplementów diety w ramach urzędowej kontroli żywności, tj. monitoring portali aukcyjnych podmiotów wprowadzających suplementy diety był prowadzony z pominięciem innych stron internetowych.

PPIS w Poznaniu wyjaśnił, że przyczyną braku realizacji lub przesunięcia terminu kontroli u podmiotów będących pod nadzorem PPIS w Poznaniu w latach 2022-2023 było duże zaangażowanie pracowników PSSE w Poznaniu w zadania związane z pandemią SARS-CoV-2, niedostateczna liczba pracowników (absencja pracowników), unieruchomienie działalności w wielu zakładach żywnościowych oraz brak możliwości przeprowadzenia kontroli w podmiotach ze względu na przebywanie personelu zakładów na kwarantannach. Kontrola portali aukcyjnych skupiała się jedynie na monitoringu platformy Allegro.pl, z pominięciem właściwości terenowej podmiotów odpowiedzialnych za sprzedaż internetową

na portalu Allegro.pl. Dodatkowo dokumentacja dotycząca przeprowadzonego w latach 2022-2024 monitoringu portalu Allegro.pl prowadzona była chaotycznie. Tylko w 2022 r. organ prowadził comiesięczny monitoring portalu internetowego Allegro.pl, którego wyniki analizy przedstawiał w tabelarycznych sprawozdaniach. W pozostałych latach objętych kontrolą monitoring stron wykonywany był przez organ wyrywkowo

Osobą odpowiedzialną za powstałą nieprawidłowość jest kierownik Oddziału HŻŻ PSSE w Poznaniu oraz PPIS w Poznaniu. Brak rzetelnego nadzoru nad bezpieczeństwem suplementów diety może skutkować wprowadzeniem do obrotu produktów niespełniających wymagań przepisów prawa żywnościowego.

5. Nieprawidłowe kontrolowanie podmiotów produkujących i/lub wprowadzających do obrotu żywność dla określonych grup o kategorii wysokiego ryzyka.

PPIS w Poznaniu nie zaplanował i nie zrealizował kontroli w dwóch podmiotach produkujących i/lub wprowadzających do obrotu żywność dla określonych grup zakwalifikowanych do kategorii wysokiego ryzyka⁵². Każdy z tych podmiotów został skontrolowany zaledwie jeden raz w okresie objętym kontrolą. W przypadku jednego obiektu zakwalifikowanego do kategorii wysokiego ryzyka brak wykonania kontroli jest niezgodny z Zarządzeniem GIS nr 104/2017 w części V.5.3.1. pkt 1 „Proponowana częstotliwość kontroli”. Obiekt ten ma przypisaną kategorię wysokiego ryzyka oraz jest zakładem produkcji (konfekcjonowanie m.in. żywności specjalnego przeznaczenia medycznego), w związku z tym powinien być kontrolowany nie rzadziej niż co 12 miesięcy. W okresie poprzedzającym kontrolę (przed 2022 r.) również nie przeprowadzano w tym obiekcie kontroli z częstotliwością zgodną z ww. zarządzeniem. Ostatnie kontrole odbyły się w 2020 r. Były to dwie kontrole: akcyjna związana ze stanem epidemii oraz prowadzona w związku z zatwierdzeniem środka transportu.

(akta kontroli: poz. 4)

Powyższe zaniechanie jest niezgodne z Zarządzeniem GIS nr 104/2017 w części V.5.3.1. pkt 1 „Proponowana częstotliwość kontroli”. Obiekty te, biorąc pod uwagę przypisaną im kategorię wysokiego ryzyka oraz ich funkcję produkcyjną, powinny być kontrolowane nie rzadziej niż co 12 miesięcy.

PPIS w Poznaniu wyjaśnił, że powodem braku planowania i przeprowadzenia kontroli w tych obiektach była konieczność realizacji w pierwszej kolejności innych zadań związanych z trwającą od marca 2020 r. epidemią SARS-CoV-2 i w dalszym okresie do lipca 2023 r. utrzymywania się stanu zagrożenia epidemicznego. W tym okresie realizowano też kontrole obiektów nowych, dotychczas niepoddanych ocenie, ocenionych przed kilkoma laty, bądź w których uprzednio stwierdzano uchybienia. W ww. wyjaśnieniach PPIS w

⁵² Brak planowania dotyczył: obiektu zajmującego się konfekcjonowaniem m.in. żywności specjalnego przeznaczenia medycznego) – brak planowania kontroli w roku 2022; obiektu zajmującego się produkcją składników do m.in. żywności specjalnego przeznaczenia medycznego – brak planowania kontroli w latach 2022 i 2024. W przypadku jednego z tych obiektów nie zrealizowano kontroli zaplanowanej na wrzesień 2023 r.

Poznaniu odniósł się do dużego obciążenia pracowników kontrolami w latach 2022-2024. Każdy z pracowników miał zaplanowane średnio 90 kontroli w roku, natomiast rzeczywista liczba przeprowadzonych kontroli w latach 2021-2022 była znacząco większa i przekraczała liczbę kontroli zaplanowanych. Wiązało się to z wysoką średnią liczbą obiektów nadzorowanych przez pracownika (od 2 do 450 zakładów). Stąd brak możliwości realizacji wszystkich założeń planów kontroli. PPIS w Poznaniu wskazał również, że skład osobowy Oddziału w latach 2020-2022 uległ znaczącym zmianom - zatrudniono siedmiu nowych pracowników, którzy byli wdrażani do pracy w nadzorze w kolejnym roku.

Kierownik Oddziału HŻŻ wyjaśniła również, że stwierdzony brak planowania kontroli w podmiotach produkujących i/lub wprowadzających do obrotu żywność dla określonych grup w 2022 r. był wynikiem konieczności skupienia wielu działań kontrolnych i zaplanowania szeregu kontroli w obiektach, które ze względu na panującą epidemię COVID-19 nie zostały skontrolowane w 2021 r. Ponadto, ze względu na trwający do lipca 2023 r. stan zagrożenia epidemicznego, pracownicy Oddziału HŻŻ byli zaangażowani do innych zadań, mających na celu ograniczenie transmisji wirusa.

Nie można zgodzić się z powyższymi wyjaśnieniami, ponieważ brak planowania i realizacji kontroli w wymienionych obiektach generował potencjalne ryzyko wystąpienia negatywnych skutków, polegających na wprowadzeniu do obrotu na rynek krajowy żywności dla określonych grup o składzie niedozwolonym przepisami prawa. Osobami odpowiedzialnymi za powstałą nieprawidłowość jest kierownik Oddziału HŻŻ PSSE w Poznaniu oraz PPIS w Poznaniu.

2.1.3. Ocena skontrolowanego obszaru.

Skontrolowana działalność PPIS w Poznaniu w badanym zakresie oceniono pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

PPIS w Poznaniu zapewnił odpowiednią liczbę pracowników do prawidłowego funkcjonowania Oddziału HŻŻ, posiadających adekwatne wykształcenie do realizowanych zadań a także możliwość podnoszenia kwalifikacji.

Zadania w zakresie funkcjonowania systemu RASFF były co do zasady prawidłowo realizowane na terenie miasta Poznań i powiatu poznańskiego w okresie objętym kontrolą, jednakże na podstawie skontrolowanej próby powiadomień stwierdzono, że występowały pojedyncze sytuacje związane z opóźnieniem przekazywania powiadomień w systemie bądź przekazywania niepełnych informacji dotyczących powiadomień.

Dodatkowo PPIS w Poznaniu nie kierował do Wielkopolskiego PWIS wniosków o wymierzenie administracyjnej kary pieniężnej, pomimo stwierdzenia podczas urzędowej kontroli żywności nieprawidłowości wynikających z art. 103 ust. 1 pkt 1-10 ustawy obżż.

Dokumentacja kontrolna była sporządzona prawidłowo z przywołaniem właściwych przepisów prawa. Pomimo że plany kontroli obiektów nie były realizowane w całości, to dodatkowo przeprowadzono liczne kontrole o charakterze interwencyjnym i sprawdzającym. Jednakże nie zapewniono systemowej rotacji pracowników w Oddziale HŻŻ nad nadzorowanymi obiektami.

Jednocześnie postępowania administracyjne realizowano terminowo i zgodnie z odpowiednimi przepisami Kpa, w tym wydawane decyzje administracyjne spełniają wymagania określone w art. 107 Kpa.

Nadzór nad podmiotami produkującymi/wprowadzającymi do obrotu suplementy diety był prowadzony nierzetelnie, tj. podejmowano ograniczone działania dotyczące samodzielnej oceny składu, kwalifikacji i oznakowania produktów wprowadzanych do obrotu przez podmioty działające na terenie właściwości Stacji, nie realizowano systematycznego oraz skutecznego nadzoru nad sprzedażą internetową suplementów diety.

Pomimo że PPIS w Poznaniu planował i realizował kontrole w podmiotach produkujących i/lub wprowadzających do obrotu żywność dla określonych grup, to w niewystarczającym stopniu nadzorował podmioty zakwalifikowane do kategorii wysokiego ryzyka.

III. ZALECENIA I WNIOSKI

Biorąc pod uwagę ustalenia, uwagi oraz ocenę, zawarte w niniejszym wystąpieniu, działając na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, zalecam:

1. Podjęcie działań organizacyjnych i nadzorczych zmierzających do:
 - zapewnienia terminowego i kompletnego przekazywania powiadomień oraz odpowiedzi do WSSE w Poznaniu, zgodnie z wymaganiami systemu RASFF,
 - wyeliminowania przypadków przekazywania informacji niepełnych, zawierających jedynie załączniki, bez opisu działań organu i informacji o działaniach przedsiębiorcy,
 - zgłaszania wszystkich niezgodnych próbek wymagających powiadomienia informacyjnego bez zbędnej zwłoki,
 - weryfikacji i usprawnienia procedur wewnętrznych PSSE w Poznaniu w zakresie obiegu dokumentacji RASFF.
2. Wdrożenie rozwiązania organizacyjnego zapewniającego rotację pracowników Oddziału HŻŻ w zakresie nadzorowanych obiektów oraz terenów działania.
3. Uregulowanie wewnętrznych zasad postępowania, dotyczących kierowania wniosków o wymierzenie administracyjnych kar pieniężnych do właściwego PWIS, tak aby każdorazowe stwierdzenie przesłanek z art. 103 ustawy obżż skutkowało przygotowaniem kompletnej dokumentacji i przekazaniem jej do dalszego procedowania.
4. Wdrożenie rozwiązań organizacyjnych zapewniających adekwatną kontrolę działalności podmiotów funkcjonujących na rynku suplementów diety, w tym właściwe postępowanie w przypadku stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości, a także systematyczne, samodzielne działania w zakresie oceny składu, kwalifikacji i oznakowania tych produktów oraz regularny, udokumentowany monitoring sprzedaży internetowej tych produktów, obejmujący różne platformy sprzedażowe, zgodnie z właściwością miejscową.
5. Wdrożenie rozwiązań organizacyjnych gwarantujących rzetelne prowadzenie dokumentacji, adekwatne planowanie i terminową realizację kontroli podmiotów o

kategorii wysokiego ryzyka, produkujących i/lub wprowadzających do obrotu żywność dla określonych grup, zgodnie z ustaloną adekwatną częstotliwością, również w okresach zwiększonego obciążenia zadaniowego - w szczególności zgodnie z częścią V.5.3.1 pkt 1 Zarządzenia GIS nr 104/2017, ze zm.

6. Zapewnienie przeszkolenia pracowników Oddziału HŻŻ PSSE w Poznaniu w zakresie zagadnień dotyczących realizacji zadań statutowych odnośnie do bezpieczeństwa żywności i żywienia – wynikających z wyżej wymienionych zaleceń.

IV. POZOSTAŁE INFORMACJE I POUCZENIA

Na podstawie art. 49 w związku z art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej, proszę o poinformowanie o sposobie wykonania powyższych zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości lub przyczynach ich niepodjęcia, w terminie 30 dni licząc od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego. Jednocześnie informuję, że realizacja wskazanych zaleceń może być przedmiotem ponownej kontroli.

Z wyrazami szacunku

Paweł Grzesiowski
Główny Inspektor Sanitarny

/dokument podpisany elektronicznie/